

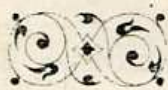

Esperesi jelentés

az érmelléki ref. egyházmegye

1908. évi szellemi és anyagi

állapotáról.

Esperesi jelentés

**az érmelléki ref. egyházmegye 1908. évi szellemi
és anyagi állapotáról.**

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

A törvényszerű egyházlátogatást a margittai körben magam végeztem Magyar Miklós v. tanácsbíró és Kis Sándor dékán urak társaságában. A bihardiószegei körben Végh József egyházi, Fráter Zoltán világi tanácsbíró, Könyves Tóth Sámuel dékán; a székelyhidi körben Szathmári Sándor egyházi tanácsbíró és Lengyel Pál dékán; az érmihályfalvai körben Fazekas Imre egyházi tanácsbíró és Molnár József dékán végezték a visitatiót elismerésre méltó buzgalommal, kiknek e helyen fejezem ki őszinte köszönetemet.

A beérkezett egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következőkben van szerencsém egyházmegyénk anyagi és szellemi állapotáról szóló jelentésemet egyházmegyei közgyűlésünk elé terjeszteni.

I. Vallásos erkölcsi állapot.

Ünnep- és vasárnapokon az istenitisztelek mindennütt megtartatnak s általában véve a templomot kivált délelőtt a hivek nagy buzgósággal látogatják.

Vasárnap délután már nem találkozunk a hivek oly nagy buzgóságával. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek szerint káté magyarázatot tartanak 15 bibliamagyarázatot 5 egyházban; felváltva káté és bibliamagyarázatot 5 egyházban; míg a többiekben legtöbbször csak imával végzik az istenitiszteleket.

Még kevesebb a vallásos buzgóság nyilvánulása hétköznap. Mindössze 7 helyről van jelentve a mindennapi istenitisztelek, 14 helyen csak ritkán, ha a hivek

jőnek, a többi egyházakban csak adventben, bűnbánati héten, vagy emléknapokon tartanak isteniszteletet.

Hétköznapi bibliamagyarázat 17 helyen tartatik többnyire adventben.

A vallásos élet fokozására egyes vallásos iratok, főleg a téli ujság járatásán kívül (21 egyházba jár) alig történik némi intézkedés. Vallásos felolvasások Éradony kivételével seholsem tartatnak, jótékony egyletek nincsenek, sőt egyházi énekkar is mindössze három helyen található (Érmihályfalva, Piskolt, Szalacs.)

Növendékeink konfirmátiói oktatását 17 egyházban a lelkészek, 23 egyházban pedig a lelkészek utmutatása mellett a tanítók végézik.

A konfirmáció a helyi szokáshoz képest különböző időben történik. A legtöbb helyen 25 egyházban az iskolai év végén; 4 helyen áldozócsütörtökön; 3 helyen pünköst előtti vasárnapon; 2 helyen új kenyéri urvacsora osztást előző vasárnap; egy helyen karácsonyban (Hegyközszentimre) egy helyen pünköst előtti szombaton (Kóly) s három helyen husvétől pünköstig terjedő időben tartatik meg.

Urvacsorával élők száma a 6 urvacsora osztási alkalommal 37 egyházban 34·404. Egyáltalában nincs kitüntetve Érolasziban, Hegyközszentmiklóson és Ottományban.

Betegeknek az urvacsorát 27 egyházban csak rendszer urvacsora osztás napján a többi 13 egyházban pedig kívánatra bármikor is kiszolgáltadják.

Baptisták találhatóak 26 egyházban és pedig 221 fi, 288 nő összesen 509; felekezeten kívül állók két egyházban (Margitta Vajda) 12 fi 5 nő összesen 17.

Egyházi szertartás mellőzése 13 egyházban fordul elő. Nem kereszteltetett meg 6 fiu 2 nő összesen 8, nem kért egyházi áldást 15 pár, szertartás nélkül temettetett el 3 fi és 2 nő.

Vad házaspár volt 110; vizálgató házaspár 41.

Átlépett egyházunkban 8 fi és 10 nő összesen 18; kilépett tollunk 3 fi 3 nő összesen 6.

A szegényekről legtöbb helyen a község gondoskodik. Kiemelendő azonban, hogy 7 helyen az egyház részéről is történt gondoskodás. Bagamérban a szegény Ármós családbelieknek kiadatott 80 korona, az iskolába járó

szegény gyermekek közt kiosztatott 320 korona. Bihar-diószegen a szegény gyermekek közt karácsonykor ruhát osztanak ki. Érmihályfalván a szegények gyermekei tandíj nélkül taníttatnak, ugyszintén Gálospetriben is 47 korona értékben. Értacsra 10 koronát fordított a szegények gondozására, Kóly 15 koronát egy szegény gyermek felruházására. A margittai egyház pedig egy jótékonycélú multság jövedelméből 43 kor. 33 fillért osztott ki a szegények között.

Az egyház és iskola javára az 1908. év folyamán a következő adakozások történtek:

Asszonyvásár: Vecsei Sándor lelkész 50 koronát adományozott iskolaépítés céljára. Az urasztalát kenyérral és borral a hivek látják el 32 korona értékben — — összesen 82.—

Albis: Az urasztalát egész éven át kenyérral és borral a hivek látták el.

Apátkeresztur: Egyházi bál jövedelme harangalapra 28 kor. — — — — 28.—

Bagamér: Kis Zsuzsánna, Jenei Sándorné adományozott 30 K-át; Bályi Dániel (rozs-váltságra) 50 K-át; Ásztai Sándor (rozs-váltságra) 50 K-át; Vida Mária egyházcéljaira 15 K-át; Bályi Dánielné templomkerítésre 10 K-át; Halálozások alkalmával történt hagyományok összege 161.80 K. — — — — összesen 316.80

Bályok: Orgona alapra adományoztak F. Herman Mihály és Trsai 103 K-át; Szarvadi János 5 K-át; Bánóczi Erzsébet 10 K-át; Bernát Albert 5 K-át; Sárközi András 4 K-át; Koncz Sámuelné 20 K-át; Legátus részére ad Gróf Károlyi Imre 60 K-át; s Kovács András körjegyző szintén 60 K-át; Községi népnevelési célokra 200 K-át; — — — — összesen 467.—

Bihardiószeg; Borsos Istvánné keresztelő edényre takarót 10 K-át; Sz. Szücs Józsefné ugyan e célra 15 K-át adományozott. Jakab Gábor adományozott 40 K-át; Varga Sándor

Átvitel: 893.80

	Áthozat :	893·80
11 drb. bibliát 52 K. értékben. Templomi székek befestésére többen 203 K-át ; A polgári ifjuság műkedvelői előadása jövedelméből iskolai tan- szerek beszerzésére 120 K-át ; Szegény gyer- mekek felruházására bihardiószezi takarékpénz- tár 65 K-át ; hitelszövetkezet 20 K-át ; a község 30 K-át Az urasztalához adott kenyér és bor értéke 20 Kor. — — — összesen		575·—
Biharfélegyháza : halálozások alkalmával történt hagyományok összege		332·—
Bogyoszló : Urasztalához adományozott kenyér és bor értéke 44 Kor. 40 fillér. Kesztyüs János nagyváradai műépítész és Zakar Kálmán margittai főkönyvelő titkár harangalapra 5—5 K-át adományoztak. — — — összesen		54·40
Csokaly : özv. Tóth Józsefné egyházi célra 4 K-át : Farkas Gábor főgondnok szegény isko- lás gyermekek részére 47 K-át ; ugyancsak Far- kas Gábor főgondnok iskolatető kijavítására 40 K-át ; — — — összesen		91·—
Éradony : Egyház szükségletre gyült egy év alatt 18 Kor. 56 fillér, lelkész beiktatása alkalmával iskolaépítésre 48 Kor. 10 fillér. Ez utóbbi célra Laczák Dezső lelkész 10·— Kis Sándor tanító 5 K-át ; adományozott.		81·66
Érmihályfalva : Urvacsorához többen ke- nyeret és bort adtak. Perselypénz		67·30
Felsőábrány : Templomépítésre gyült 500 Kor. Urasztalát egész éven át a hivek látták el 24. Kor. értékben. — — — összesen		524·—
Hegyközszentmiklós : Urasztalát a hivek látták el kenyérrel.		
Kécz : Az urasztalára ifj. Szabó János egy terítő álványt készítettett 6 Kor. értékben		6·—
Kiskereki : Az urasztalához kenyeret 6 iz- ben bort 2 izben adtak a hivek 15 korona értékben. Perselypénz 7·60 — — — összesen		22·60
	Átvitel :	2647·76

Áthozat: 2647·76
 Kakad: Harangpénz 14 Kor. perselypénz
 3·12 — — — — — összesen 17·12

Kóly: Az urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el.

Köbölkut: Többen az urasztalához kenyeret és bort adtak. Keresztelő edényre Végh Juliánna 100 K-át, külön jelentés tavaszi e. m. gyűlésen P. Nagy Sándorné 5 K-át, Horvát Miklós 12 K-át adományozott

117·—

Margitta: „Takarékpénztár“ 100 K-át „Népbank“ 80 K-át, „Kereskedelmibank“ 50 K-át adományozott egyházi és iskolai célokra. Egyházi bálók alkalmával templom javítás céljaira felülfizetés összege február 2-ikán 361 kor. 40 fill., június 8-ikán 257·90 Kor. Temetkezési társulat szegény iskolás gyermekek tandijára 133 K-át, többen szegény iskolás gyermekek felruházására 9 K 80 f. Porcsalmi István orgona javításra 16 K-át Pichelmajer Ferencz egyház céljára 10 K-át, szegények részére 2 K-át, Karl Sándor melki apát prelátus templomjavítás céljára 1000 K-át, a mely adomány a tavaszi e. m. gyűlés 20 jkvi sz. alatt külön bejelentetett adományoztak. Persely pénz 123·16 K. Az urasztalának szükségét a hivek látták el. — — — — — összesen 2143·26

Templomjavítás céljára adományoztak 2100 K-át. 2100·—

Micske: Rácz Lajos lelkész iskola építésre 500 K-át adományozott.

500·—

Nagyléta: M. Nagy Imre adományozott az egyház részére 200 K-át; Marjay Péter lelkész által az egyház részére felajánlott papilak évi hasznóbére 200 k. Halálozások alkalmával történt hagyományok összege 210 kor. Nagylétai takarékosztöndij adománya 20 korona. — összesen 630·—

Ottomány: Szilágyi Imréné egyház céljára 10 K-át, urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el.

10·—

 Átvitel: 8165·14

	Áthozat: 8165·14
Piskolt: Cs. Papp Zsigmond az egyház részére adományozott 4 K-át.	4.—
Poklostelek: Vas Imréné szül. Bede Paulina egy urasztali poharat adományozott az egyháznak 80 kor. értékben, ezenkívül Székely György orgonára 2 koronát. Borsoki Ferenczné templomjavításra 1 K-át. Urasztalára adott kenyér és bor értéke 36 kor. perselypénz 18 kor. 36 f. összesen	137·36
Szalacs: A község népnevelési segélye 59·74 kor. A szegény alapra adományoztak: Nagy Imre lelkész 28·40 K-át, Hevesi Gáborné 1·40 K-át, Saja Vilmos tanító 7·20 K-át. Közadakozásból gyűlt 11·27 kor. továbbá 5 hektoliter 40 liter gabona, mintegy 60 kor. értékben. A református polgári dalárda bái jövedelméből a nagy fiiskola felszerelésére 180 kor. fordított — összesen	348·01
Szentjobb: Orgona alap javára adományoztak Wapreszán Gyula 100 K-át, nagylétai takarékpénztár 10 K-át, egyesek 300 K-t. összesen	410.—
Széplak: id Herceg Lajos és neje Bodis Erzsébet 2 db. bor kannát ajándékoztak 330 kor. értékben. Salánki Mihály és neje Domoki Zsuzsána 1 drb. asztalt készítették a templomba 140 kor. értékben, Helmetzi József és Zsuzsánna 1 db. posztó asztalterítőt 64 kor. értékben, Dombi Ágnes 1 db. szószék terítőt 30 kor. értékben, Kocsis Józsefné urasztali selyemterítőt 20 k. értékben. Urasztalára adományozott kenyér és bor érték 25·20 kor.	609·20
Tóti: Urasztalához többen kenyeret és bort adományoztak 26·60 kor. értékben.	26·60
Ujléta: N.N. adományozott az egyház részére 2·60 K-át, Vári Ferencz jegyző a jobb előmenetelű iskolás gyermekek közt szétosztásra 10 koronát.	12·60
Vajda: Urasztalához többen kenyeret és bort adtak. A márczius 15-ike bál jövedelme 15·68 k. Kovács Mihályné adományozott az egyház részére 2 koronát.	17·68
	Átvitel: 9730·59

Áthozat: 9730·59

Vedresábrány: Többen az urasztalához kenyeret és bort adtak.

Mónospetri: Többen kérő iven 240 koronát adományoztak az egyház javára.

240·—

összesen 9970·59

Jótekonyságot gyakoroltak az egyházak más jótekonyczélokkal szemben következő értékben:

Asszonyvásár 8·20, Albis 22·55, Apátkeresztur 4·80, Álmosd 9·—, Bagamér 18·—, Bályok 130·44, Bihardiószeg 213·—, Biharfélegyháza 14·54, Bogyoszló 15·80, Csokaly 27·—, Éradony 41·70, Érkeserü 32·94, Érmihályfalva 20·—, Érolaszi 20·82, Érsemjén 14·—, Értarcsa 4·—, Felsőábrány 15·—, Gálospetri 15·—, Hegyközszentimre 2·—, Kécz 12·65, Kiskereki 6·40, Kakad 2·—, Kóly 3·82, Margitta 45·68, Micske 5·—, Nagyléta 180·—, Ottomány 4·—, Piskolt 5·—, Poklostelek 3·—, Szalacs 168·01, Szentjobb 6·20, Széplak 10·34, Tóti 9·—, Ujléta 5·12, Vedresábrány 5·88, Monospetri 2·28, korona, összesen 1103·17 korona értékben.

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbytérium minden egyházközségben törvényszerűen van megalkotva s a gyűlések jegyzőkönyveit 36 egyházban a tanító, 2 helyen a lelkész 1 helyen a segédlelkész vezetik mindenütt a törvénynek megfelelőleg (Kiskereki csak annyit mond, hogy „a jegyzőkönyveket az egyházjegyző törvényszerűen vezeti“)

Az anyakönyvek mindenütt rendesen vezetettek, külön át és kitérésí anyakönyv azonban csak néhány egyházban van, többiekben vagy ezidőszerint még nincs szükség rá, vagy pedig egyik másik anyakönyv lapján tartják nyilván az át és kitérőket.

Az egyházmegyei, egyházkerületi és konventi jegyzőkönyvek mindenütt megőriztetnek s levéltárilag kezeltetnek. A körrendeleteket egy néhány egyház jegyzőkönyvezi, ha nem is mindet, a fontosabbakat, a többi pedig összegyűjti a minden lelkészi hivatalhoz külön-külön megküldött sokszorosított körlevelet.

A vagyon leltár meg van 33 egyházban 7 egyházban hiányzik. (Biharfélegyháza, Felsőábrány, Margitta, Piskolt, Széplak, Vedresábrány, Mónuspetri.)

Lelkeszi iktató 4 egyház kivételével mindenütt van, postakönyv pedig minden egyházban található.

Az egyház ingatlanai 35 egyházban telekkönyvileg rendben vannak; nincsenek rendben, tisztázásra várnak az éradonyi, érmihályfalvai, hegyközszentimrei, ujlétai s részben a köbölkúti egyház ingatlanai.

Az egyházak 1908. évi számadás egy összegben a következő :

Bevétel 39 egyházban	213.484	kor.	82	f.
Kiadás „ „	184.905	„	61	„
Maradvány „ „	28.579	„	21	„
Követelés „ „	23.351	„	80	„

(Nem mutatta ki a számadás eredményét Hegyközszentimre)

Alapítványok a következők:

<i>Asszonyvásár:</i>	Egyházi tőkepénz	2432.—	kor.
	Erdei alap	2600.—	„
	Magtári alap	800.—	„
<i>Albis:</i>	Harang alap	1133.49	„
	Faiskolakert ára	885.76	„
	Orgona alap	458.90	„
	Magtári alap	871.61	„
	Sas Károly alap	326.14	„
	Ozsvát alap	58.93	„
<i>Álmosd:</i>	Egyházfentartási alap	511.50	„
	Fráter Imre alap	600.—	„
	Zsigó Endréné alap	400.—	„
	Fráter Géza alap	256.98	„
	Fráter Ferencz alap	404.—	„
<i>Bagamér:</i>	Iskolai alapítvány	8634.17	„
	Ármós Bálint „	6000.—	„
	Kis Sándor „	5365.18	„
III. Tanítói fizetés	alapítvány	5066.92	„
	Ármós Sándor „	5659.74	„
	Ármós János „	2000.—	„

Átvitel: 44465.32 „

	Áthozat : 44465·32 kor.	
	Orgona javítási alap	186·16 "
	Tanszer alap	164·— "
	Iskola építési alap	798·09 "
	Külső kert alap	68·61 "
	Temetőkert kerítési alap	10·— "
<i>Bályok :</i>	Orgona alap	200·— "
	Alapítvány	1000·— "
<i>Bihardószeg :</i>	Közzükségleti alap	1582·46 "
	Orgona alap	206·42 "
	Ingyen iskolázási alap	3342·40 "
	Tanügyi alap	705·16 "
	Successionális alap	267·— "
	Építkezési alap	650·80 "
	Templomkert alap	173·17 "
	Magtári alap (pénz, buza)	768·82 "
<i>B.-félegyháza :</i>	Egyházi alap	292·20 "
	Tanszer alap	421·22 "
	Tandij alap	674·52 "
<i>Bogyoszló :</i>	Orgona alap	273·24 "
	Egyházfentartási alap	1596·20 "
	Magtári alap	800·— "
<i>Csokaly :</i>	Orgona alap	2182·84 "
	Szegény isk. gyermekek ruha segély alap	80·— "
	Templomépítési alap	2000·— "
<i>Éradony :</i>	Szatmári Gábor és neje alap	2000·— "
	Dalárda alap	60·— "
	néh. Pete János alap	120·— "
<i>Érkeserü :</i>	Bányai László alap isk. célra	1000·— "
	Ujvári Öödné " " célra	402·14 "
<i>Érmihályfalva :</i>	Szatmári Gábor alap	3160·— "
	Silye Borbála "	908·— "
	Nagy János "	738·48 "
	Bihari Gergely "	348·— "
	Wéber alap	230·— "
	Átvitel : 71875·25 "	

		Áthozat : 71875·25 kor.	
	Papp Zsigmond alap .	160·—	”
	Kelemen István ” .	160·—	”
	Szabó Jánosné ” .	80·—	”
	Tóth János alap . .	117·08	”
	Papp Gáborné alap	80·—	”
	Vida József ”	250·24	”
	Nagy János ”	100·—	”
	Szabó János ”	100·—	”
	Dr. Steiner Mór ”	400·—	”
	Nyiri Istvánné ”	40·—	”
	Somogyi György ”	100·—	”
	Iskolai könyvtár ”	120·—	”
<i>Érolaszi :</i>	Egyházfentartási	4029·17	”
	Magtári ”	200·—	”
	Faanyagokra tett	1420·—	”
	Orgona ”	1229·85	”
<i>Érsemjén :</i>	Belhivatalnoki fa	6150·—	”
	Zsigó ”	400·—	”
	Orgona ”	150·—	”
<i>Értarcsa :</i>	Tóth István ”	—·—	”
<i>Gálospetri :</i>	Fráter Gedeon ”	—·—	”
	Lelkész fiz. javit. ”	386·40	”
	Egyház és szegényebb egyház segélyezésére .	386·40	”
	Arva gyermekek tandij.	353·80	”
<i>Hegyköz- szentimre :</i>	Tatai Nagy Klára ala- pitvány	6000·—	”
<i>Kakad :</i>	Kovács alap	2910·65	”
	Magtár ”	716·20	”
<i>Kóly :</i>	Egyházi ”	120·—	”
	Bethlen ”	1285·66	”
	Báthi ”	869·17	”
	Báthi ”	1183·32	”
	Tűz ”	352·—	”
	Szinai ”	1471·32	”
	Még be nem osztott köt- vényeken	936·60	”
	Fodor Zsigmond alap	12577·84	”
		<hr/>	
		Átvitel : 116710·95	”

	Áthozat: 116710·95 kor.	
<i>Köbölkut :</i>	Növekedési alap	147·— "
	Orgona "	366·97 "
	Egyházfentartási "	1888·80 "
	Magtári "	837·22 "
<i>Margitta :</i>	Egyházfentartási alap .	7613·57 "
	Iskolai pénztár	662·88 "
	Zakar Kálmán alapítv.	100·— "
	Incze Lajos felruházási alapítvány	400·— "
	Tandij segély pénztár .	532·49 "
	Pálfi Károly taníttatási alap	500·— "
<i>Nagyléta :</i>	M. Nagy Imre alapítvány	100·— "
	Vida Ferencz "	100·— "
	Zs. Pongor Sándor "	50·— "
	Berzi Sándor "	50·— "
	Margittai "	200·— "
<i>Ottomány :</i>	Orgona alap	1562·— "
	Urasztali alap	100·— "
<i>Piskolt :</i>	Iskolai tanító részére alapítvány	10000·— "
	Lelkész részére alapítv.	420·— "
	Iskolai szüks. "	420·— "
<i>Poklostelek :</i>	Magtári alap	1455·97 "
<i>Szalacs :</i>	Atalakítási alap	1333·80 "
	Iskolai "	640·— "
	Közköltő "	—·— "
	Árvaalp "	—·— "
	Kovács István ösztöndij alap	200·— "
	Zsigó Endre alap . . .	1200·— "
	Szegény "	—·— "
<i>Székelyhid :</i>	Templomszékek alapja	262·02 "
	Pástika "	186·78 "
	Temető "	1036·94 "
	Harang, orgona alap .	769·99 "
	Iskola alap	473·65 "
	Szegény alap	47·10 "
	Átvitel: 150368·13	"

	Áthozat:	150368·13	kor.
<i>Szentjobb:</i>	Törökné féle alapítvány	150·—	„
	Temetői alaptőke . . .	200·—	„
	Büti F. féle hagyomány	600·—	„
	Rozsáji féle alapítvány	100·—	„
	Magtári alap	350·—	„
<i>Széplak:</i>	Kis Lajos alapítvány . .	702·54	„
	Fényes Endre „	15·17	„
	Koczok Sámuel „	200·—	„
<i>Tóti:</i>	Magtári alap	498·—	„
<i>Vedresábrány:</i>	1848 márcz. 15-ik alap	65·—	„
	Lelkész rendelkezési „	67·57	„
	Karácsonyi segély „	2127·93	„
	Összesen:	155.444·34	„

Minden alapítvány a czélnak megfelelőleg használtatik.

Az egyházak jövedelmei kamatok és haszonbérek legnagyobb részét minden egyházban befolyznak, csupán egyházi adó hátrányok vannak több egyházban, de ezek is részint közigazgatási részint községi uton behajthatnak.

Adósága van 27 egyháznak 135.216 kor. 29 f. Ennek nagy részét tőke segélyek képezik, melyek $1\frac{1}{2}\%$ -al törlesztetnek is. A többi kölcsönök után 6—8% kamatot fizetnek egyházaink, a törlesztést a lehetőséghez képest teljesítik.

Állami adó és illetékek teljesen ki vannak fizetve 36 egyházban, hátralékot mutatnak részint állami adóban, részint illetékekben Éradony, Érmihályfalva, Kécz és Tóti 537 kor. 75 f. értékben.

A belhivatalnokok használatában levő földek után az adót 34 helyen az egyház, többi 6 helyen az egyház és belhivatalnokok közösen fizetik

A belhivatalnokok a múlt évről teljesen kifizették 32 egyházban. Hátralékot jeleznek Bályok, Biharfélegyháza, Éradony, Érkeserü, Érmihályfalva, Felsőábrány, Kőbölkut és Margitta. Kólyon pedig 1907-ről sincsenek kifizetve a belhivatalnokok.

Az összes egyházi épületek elég jó karban vannak 20 egyházban. A többiekben részint a templom, részint a lelkész és tanítói lak, iskolák, vagy mellék épületek kisebb nagyobb mérvű javítást igényelnek.

Az összes egyházi épületek a Fonciere Pesti intézetnél vannak biztosítva és pedig 29 egyházban 463.989 kor. 12 f. erejéig. Nem tüntették ki a biztosítási összeget Bályok, Csokaly, Felsőábrány, Gálospetri, Hegyközszentimre, Hegyközszentmiklós, Kécz, Ottomány, Piskolt, Szalacs és Ujléta.

Új építkezések voltak Asszonyvásáron (leányiskola) 7000, Albison (melléképület) 270, Almosdon (kerítés) 260, Bogyoszlón (kocsiszin és iskolatető) 1212·26, Éradonyban (iskola és tanító lak) 10,066, Érolasziban (melléképület) 189, Felsőábrányban (harangláb) 133·34, Kólyon 50, Margittán 4774·46, Micskén (melléképületek) 133·88 és Székelyhidon kerítés 1800 K. összesen 25.888 K. 94 f. értékben.

Az épületek jó karban tartására 20.111 kor. 96 fillér fordított.

III. Népiskolai adatok.

Tanköteles 6—12 év	fi	3032	nő	2820	összesen:	5852
Iskolába járt	„	2909	„	2540	„	5449
Iskolát elhagyta	„	200	„	257	„	457
Iskolázatlan	„	113	„	146	„	259
Tanköteles 12—15 év	„	1086	„	1064	„	2150
Iskolába járt	„	551	„	669	„	1320

Hat osztályu az iskola 29 egyházban. Öt osztályu 10 egyházban. Négy osztályu 1 egyházban (Micske)

Konfirmáltak fi 375 nő 351 összesen 726.

A tanterv Éradony kivételével minden iskolában megtartatik s az egyházkerület által kiadott tankönyvek használatnak.

A nevelésügy állapota szembetűnő javulást mutat. Volt 20 kitűnő iskolánk (1907/8 évben csak 12) u. m.: az álmosdi leány, ujlétai leány, nagylétai kisebb leány, nagyobb leány és kisebb fiiskola, az asszonyvásári vegyes, kiskereki fiu, albisi vegyes, székelyhidi nagyobb fi és nagyobb leány a margittai nagyobb fiu, bályoki fiu, a széplaki leány, az érsemjéni fiu, az érmihályfalvai nagyobb fiu és kisebb leány, a bagaméri nagyobb fiu és nagyobb leány, a szalacsi leány és a piskolti vegyes iskolák.

Jeles iskola van tíz u. m. a diószegi I-IV. leány, a kólyi I-VI. vegyes, az álmosdi fiu, a nagylétai nagyobb fi, a széplaki fiu, a margittai II-IV. oszt. vegyes és II-IV. leány,

az érmihályfalvai kisebb fiu, a gálospetri vegyes és az ottományi vegyes iskolák.

Alig elegendőnek találtatott a hegyközszentimrei fiu és leány, a biharfélegyházai I-VI. leány, a csokalyi vegyes, a kakadi vegyes, a kéczi vegyes iskola

Indítványozom, hogy az alig elegendő iskolák tanítói jegyzőkönyvi figyelmeztetést kapjanak, hogy ha még egyszer alig elegendő lesz az iskolájok, az egyházmegye kebeléből el fognak bocsáttatni.

Nem vizsgáltatott meg az iskola járvány miatt Vajdán és Szentjobbon. Megbotránkozással tapasztalta a vizsgáló bizottság, hogy Bihardiószegen az ujonnan berendezett V-VI. leányiskolában egyetlen növendéket sem talált, pedig járvány sem volt.

Az iskola felszerelése több egyházban még nagyon hiányos, de ezeknek berendezése is a közigazgatási hatóság sürgetésért folyamatban van.

IV. Népmozgalmi adatok.

Született törvényes fi	893	nő	906	összesen	1799
Törvénytelen	„ 54	„	67	„	121
összesen:	„ 947	„	973	„	1920
Meghalt	„ 643	„	660	„	1303
Házaságra lépett tisztán ref. pár			394		
vegyes pár			75		
összesen:			469		

Reverzalista adott javunkra 16 pár
kárunkra 2 „

Népesség 1908 decz. 31-ig 53599.

Jelentésem zártán utasítani kérem az egyházakat, főleg azokat, a kiket illet, hogy jövőben az egyházlátogatási jegyzőkönyvek kiállítására nagyobb gondot fordítani s a fölött kérdésekre határozott pontos választ adni sziveskedjenek, mert e nélkül egyházmegyénk állapotáról hü képet adni nem lehet.

Jelentésem tudomásul vételét kérve tisztelettel vagyok Nagylétán, 1909 október 5.

Marjay Péter, s. k.
esperes.